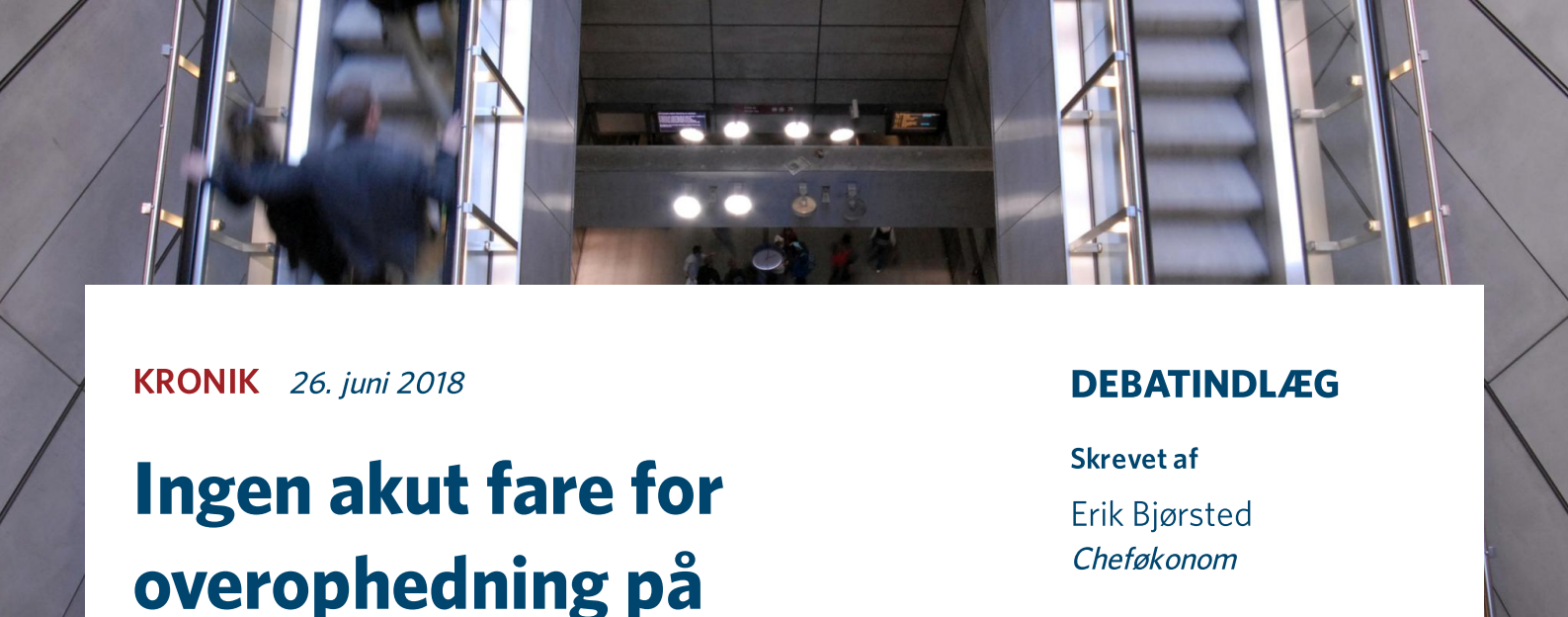

KRONIK 26. juni 2018

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Erik Bjørsted
Cheføkonom

Ingen akut fare for overophedning på arbejdsmarkedet

Ny rapport viser tilsyneladende, at manglen på arbejdskraft breder sig til flere brancher. I undersøgelsen er der dog ikke statistisk belæg for, at der har været en stigning. I lyset af de mange historier om mangel på arbejdskraft, er det i sig selv bemærkelsesværdigt.

Kontakt

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

"Mangel på arbejdskraft breder sig til flere brancher". Sådan lød forsiden på Berlingske d. 19/6-2018 på baggrund af den nye rekrutteringsrapport fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR). Historien fik stor omtale og fik Beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen til at advare om truende overophedning af dansk økonomi.

Undersøgelsens resultater kan dog ikke bære, at man trækker konklusionen så langt. Ser man på undersøgelsen fra STAR, som er den største af sin art herhjemme, var der konkret 16.800 såkaldte forgæves rekrutteringer i 1. halvår 2018. Sammenlignet med samme periode sidste år, er der tale om en stigning på 1.300. I forhold til, at antallet af forgæves rekrutteringer er behæftet med en statistisk usikkerhed på +/- 1.600, er stigningen så lille, at den ikke er "signifikant". Det betyder, at man ikke kan afvise, at antallet af forgæves rekrutteringer det seneste år har været uændret.

I lyset af de mange historier, der har været i pressen om mangel på arbejdskraft, er det i sig selv bemærkelsesværdigt, at der på baggrund af den nye undersøgelse ikke engang er statistisk belæg for, at der har været en stigning. At manglen samtidig "breder sig" som det hævdes kan også diskuteres. Sammenlignes med 2016 er der faktisk flere brancher med faldende rekrutteringsudfordringer end brancher med stigende udfordringer.

Normalt svinger omfanget af rekrutteringsproblemer med beskæftigelsen. Når der er fremgang i økonomien og beskæftigelsen vokser, bliver det typisk også vanskeligere at finde medarbejdere. Men selvom beskæftigelsen siden 2013 er bragt op, og i dag er højere end før krisen, er omfanget af forgæves rekrutteringer kun steget ganske svagt, og befinder sig langt under niveauet før krisen. Omfanget af forgæves rekrutteringer svarer blot til 0,6 procent af beskæftigelsen. Før krisen var der knap 60.000 forgæves rekrutteringer, svarende til ca. 2 pct. af beskæftigelsen.

Normalt vil man også forvente at lønningerne (prisen på arbejdskraft) vil stige kraftigere, når der er mangel på arbejdskraft. Lønstigningerne er dog ikke accelereret nævneværdigt og er fortsat moderate. Det tyder ikke på et overophedet arbejdsmarked.

De oplagte forklaringer på, at de hårde indikatorer fortæller en anden historie end anekdoterne og erhvervslivets egne målinger om mangel på arbejdskraft er, at arbejdsmarkedet er blevet mere velfungerende og at der fortsat er ledig kapacitet i økonomien. Vi har således 110.000 registrerede ledige og yderligere ca. 50.000 arbejdsløse, der ikke er registrerede som dagpengemodtagere eller jobparate

kontanthjælpsmodtagere, men som er klar til at arbejde. Knap 200.000 lønmodtagere vil gerne arbejde flere timer. Der er også stadig ledig kapacitet på det europæiske arbejdsmarked, hvor 17½ mio. er arbejdsløse.

Kigger vi fremad forventes det fortsat at strømme ind med mennesker på arbejdsmarkedet, som følge af de mange reformer, der er lavet de sidste 10-15 år. Vi ser derfor ikke nogen overhængende fare for overophedning af økonomien, som følge af mangel på "hænder".

Dermed ikke sagt, at der ikke er plads til forbedring. Nogle virksomheder kunne godt trænge til et rekrutteringskursus. Der skal kæmpes mere for den ledige arbejdskraft. Den seneste opgørelse vi har adgang til fra STAR, viser at kun godt 1 ud af 100 af de virksomheder, der har haft udfordringer med at skaffe arbejdskraft, bruger alle de officielle kanaler, dvs. at man har slået det ledige job op i de arbejdsløses jobportal (Jobnet) OG har kontaktet jobcenter OG har haft fat i A-kasse/fagforening. Virksomhederne kan også med fordel søge arbejdskraft indenfor EU's grænser, hvis det danske marked er støvsuget for specialister. I Sydeuropa er der stadig mange arbejdsløse og få meldinger om mangel på arbejdskraft.

På længere sigt er der masser af hænder, men med det nuværende uddannelsesmønster er der stor risiko for, at disse hænder ikke har de rette kvalifikationer. Ifølge konsulenthuset McKinsey er 250.000-300.000 danske lønmodtagere frem mod 2030 i fare for at miste jobbet som følge af ny teknologi. Der ligger en enorm udfordring her, der skal klares med investeringer i uddannelse, efteruddannelse, omskoling og opkvalificering. Her har man fra politisk hold i stedet valgt at gå sparevejen. Grønthøsteren kører i disse år lystigt med en årlig besparelse på 2 pct. I forbindelse med den seneste vækstpakke valgte man som finansiering at skære 870 mio.kr. på den aktive beskæftigelsesindsats.

Endelig skal der ligge en opfordring til virksomhederne om at tage flere lærlinge. I alt for mange år, har virksomhederne ikke taget ansvar for at få uddannet fremtidens faglærte. Det klinger hult, når virksomheder på den ene side siger, at de ikke kan skaffe hænder, og så samtidig ikke opretter nok praktikpladser til de unge. Virksomhedernes manglende vilje til at tage lærlinge ind, tilskynder heller ikke de unge til at tage en faglært uddannelse. Trepartsaftalen kan medføre forbedringer, men der er stadigvæk lang vej igen.

Kronikken er bragt i Berlinske Business d. 26. juni 2018